

## U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L.**, so sídlom v P., zastúpeného JUDr. J. H., advokátom v P., proti žalovanému **JUDr. P. K., súdnemu exekútorovi**, Exekútorový úrad B., zastúpenému JUDr. B. N., advokátom v B., za účasti vedľajšieho účastníka **K.**, so sídlom v B., o **zaplatenie 2 738,70 €**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 12 C 144/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. apríla 2009 sp. zn. 14 Co 64/2009, takto

### r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

### O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 28. novembra 2008 č.k. 12 C 144/2007-76 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 82 506,20 Sk so 7 % ročným úrokom z omeškania od 8.4.2006 do zaplataenia a nahradiť trovy konania, trovy právneho zastúpenia v sume 23 510,-- Sk na účet JUDr. J. H., do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaný získal majetkový prospech na úkor žalobcu plnením bez právneho dôvodu. Žalobca preukázal, že finančné prostriedky boli na účet povinného zaslané omylom. V exekučnom konaní žalobca nebol účastníkom konania. Žalovaný mal povinnosť v priebehu exekučného konania skúmať, či sú splnené podmienky pre vedenie exekúcie a v danom prípade sa mohol dozvedieť z Obchodného vestníka (ako aj z Obchodného registra), že návrh na vyhlásenie konkurzu bol zamietnutý pre nedostatok majetku dlžníka (povinného). Uznesenie bolo vydané 22. marca 2005 a povinný bol vymazaný z Obchodného registra 18. mája 2005, teda takmer 4 mesiace predtým, ako boli

poukázané finančné prostriedky na účet povinného, ktorý už právne neexistoval. Povinný už nebol subjektom práv a povinností ani vo vzťahu k oprávnenému, ani vo vzťahu k exekútorovi, pretože zanikol bez právneho nástupcu. Žalovaný sa v rámci exekúcie dozvedel najneskôr 20. septembra 2005, že uspokojil trovy exekúcie z finančných prostriedkov, ktoré nepatrili povinnému. Žalovanému nič nebránilo, aby predmetné finančné prostriedky žalobcovi vrátil. Prvostupňový súd posúdil daný vzťah ako občianskoprávny vzťah a vrátenie finančných prostriedkov uložil žalovanému z titulu bezdôvodného obohatenia. Z dôvodu omeškania žalovaného s plnením peňažného záväzku mu súd uložil povinnosť uhradiť žalobcovi aj úroky z omeškania. Súd o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 28. apríla 2009 sp. zn. 14 Co 64/2009 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca omylom poukázal finančné prostriedky na číslo účtu povinného. Žalovaný ako súdny exekútor tieto finančné prostriedky použil čiastočne v prospech oprávneného a čiastočne vo výške 82 506,20 Sk (predmet sporu) si ponechal ako trovy exekúcie. Žalovaný tvrdil, že postupoval v súlade s Exekučným poriadkom a žalobca, ktorý omylom zaslal peniaze na účet povinného mal postupovať podľa § 55 Exekučného poriadku a podať návrh na vylúčenie veci z exekúcie. Ďalej žalovaný uviedol, že v konaní nie je pasívne legitimovaný. Bolo zrejmé, že povinný, na ktorého majetok vykonával žalovaný ako súdny exekútor exekúciu, zanikol 18. mája 2005 výmazom z Obchodného registra (návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku dlžníka bol zamietnutý). Z uvedeného dôvodu bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú a bola zastavená. Podľa názoru odvolacieho súdu nebol v danom prípade namieste postup v zmysle § 55 ods. 1 Exekučného poriadku (žaloba o vylúčenie veci z exekúcie). Uvedené zákonné ustanovenie chráni práva k veci hnutelnej, alebo nehnuteľnej, ktoré svedčí tretej osobe, voči ktorej je exekúcia neprípustná. V danom prípade šlo o omylom pripísanú čiastku na účet neexistujúcej obchodnej spoločnosti. Táto čiastka, ktorú si súdny exekútor ponechal ako trovy exekúcie je bezdôvodným obohatením súdneho exekútora na úkor žalobcu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ žalovaný uvádzal, že v danom prípade medzi účastníkmi nevznikol žiadny občiansko-právny vzťah, odvolací súd poukázal na skutočnosť, že bezdôvodné obohatenie a povinnosť na jeho vydanie vzniká mimozmluvne pri splnení určitých zákonom stanovených podmienok. Povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie nie je viazaná na splnenie subjektívnych predpokladov a túto povinnosť má každý, kto sa na úkor iného obohatil, či už

úmyselne, alebo z nedbanlivosti. V danom prípade nepochybne boli splnené všetky zákonné predpoklady bezdôvodného obohatenia. Na strane žalovaného došlo k obohateniu, teda k zväčšeniu jeho majetku bezdôvodne na úkor žalobcu. Nesporné bolo, že došlo k plneniu, teda presunu majetkovej hodnoty z majetkovej sféry žalobcu do majetkovej sféry žalovaného. Rovnako za správne považoval odvolací súd aj rozhodnutie súdu v časti úroku z omeškania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že úspešnému žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žalobca nedal návrh na takéto rozhodnutie (§ 151 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Jeho prípustnosť vyvodzoval z § 237 písm. b/, c/, f/ O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O.s.p. Uviedol, že názor krajského súdu ohľadne pasívnej legitímácie žalovaného považuje za nesprávny. Otázka pasívnej legitímácie spočíva v existencii vecnej spôsobilosti. V takomto prípade účastník konania má síce procesnú spôsobilosť, ale nemá vecnú spôsobilosť vystupovať ako účastník, pretože nie je spôsobilý brať na seba práva alebo povinnosti v konkrétnom právnom vzťahu, ktorý je predmetom konania. Ide o prípad na strane žalovaného, keď nemôže byť nositeľom povinností, ku ktorým ho súd zaviazal pre neexistenciu právneho vzťahu k predmetu konania. V dôsledku chýbajúceho právneho vzťahu žalovaného k predmetu konania, nie je splnená základná podmienka pre to, aby mohol byť žalovaný nositeľom práv, ochrany ktorých sa žalobca domáha. Tým ide o stav nedostatku vecnej spôsobilosti. Keďže žalovaný nemá žiadny právny vzťah k predmetu sporu a nemôže byť účastníkom konania, nemôže byť teda ani zaviazaný na plnenie. Preto sú podľa žalovaného dané podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. c/ O.s.p. Za nesprávny považuje názor krajského súdu ohľadne vrátenia omylom pripísanej peňažnej čiastky. Nesúhlasí ani s názorom, že peňažné prostriedky na účte povinného nemožno považovať za hnutelné veci patriace tretej osobe. Žalobca mal postupovať podľa § 55 ods. 1 Exekučného poriadku. Krajský súd nesprávne právne vec posúdil, keď považoval exekúované finančné prostriedky za bezdôvodné obohatenie podľa § 451 Občianskeho zákonníka s poukazom, že tento vzťah môže vzniknúť i mimo zmluvného vzťahu.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky vyššie uvedených rozsudkov, prípustnosť dovolania preto z § 238 O.s.p. vyvodiť nemožno.

Vzhľadom na obsah dovolania ako aj zákonnú povinnosť skúmať, či napadnutý rozsudok nebol vydaný v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.) neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa ďalej zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle § 237 je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto

samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľ vady v zmysle § 237 a/, d/, e/, g/ O.s.p. nenamietal a tieto vady nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Dovolateľ v dovolaní namietal vady v zmysle § 237 písm. b/, c/, f/ O.s.p. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' ani z § 237 písm. b/, c/, f/ O.s.p. (navyše vady podľa § 237 písm. c/, f/ O.s.p. dovolateľ bližšie nekonkretizoval), pretože tieto vady dovolacím súdom taktiež zistené neboli.

Je zřejmé, že dovolateľ nerozlišuje medzi vecnou legitímáciou a spôsobilosťou byť účastníkom konania. Vecná legitímácia vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Či je účastník konania vecne legitímovaný (aktívne alebo pasívne), ukáže sa až v konečnom rozhodnutí vo veci. Na rozdiel od toho, spôsobilosť byť účastníkom konania (civilnoprocesnú subjektivitu) má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.) Ustanovenie § 19 O.s.p. sa odvoláva na hmotné právo. Teda od procesnej spôsobilosti (oprávnenia byť účastníkom konania) treba odlišit' vecnú legitímáciu, ktorá predstavuje hmotnoprávny vzťah účastníka konania k prejednávanej veci, a má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. V tejto súvislosti treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. b/ O.s.p. nie je rozhodujúci vzťah vyplývajúci z hmotného práva, ale otázka spôsobilosti byť účastníkom konania. Nedostatok vecnej legitímácie podľa tohto ustanovenia môže mať za následok len nesprávnosť napadnutého rozhodnutia a nie prípustnosť dovolania (porovnaj napr. R 34/1993). Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, na ktorý musí súd prihliadnuť v každom štádiu konania (§ 103 O.s.p.). Tento nedostatok má v každom prípade za následok zastavenie konania (§ 104 ods. 1 prvá veta O.s.p.). Nedostatok vecnej legitímácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu návrhu na začatie konania meritórnym rozhodnutím (ZSP č. 49/2001).

Pokiaľ dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne

ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), a dovolateľom vytýkané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Pretože prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko mu žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 26. apríla 2012**

**JUDr. Jozef Kolcun, v.r.**  
**predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová